

KAKOVOSTNO ŠOLSKO OKOLJE POMEMBNO VPLIVA NA ODNOS MLADIH DO IGRANJA IGER NA SREČO

V zadnjih desetletjih je razvoj iger na srečo doživel neslutene razsežnosti. Slednje je močno povezano z razvojem sodobne informacijsko - komunikacijske tehnologije, predvsem interneta, s čimer je ponudba iger na srečo dostopna domala vsakomur, kadarkoli in kjerkoli na svetu. Področje iger na srečo se izjemno hitro prilagaja sodobnim tehnološkim, družbenim in gospodarskim spremembam. Hkrati je pomemben dejavnik procesa digitalne transformacije. Igralniške storitve so vse aktivnejše in tudi vse bolj agresivno usmerjene na vse širši krog prebivalcev, pri čemer se vse hitreje in učinkoviteje prilagajajo njihovim potrebam in zahtevam ter pomembno vplivajo na spremembo njihovih navad in ravnanj. Spletne igre na srečo sodijo med deset najpogostejše udeleženi aktivnostmi uporabnikov interneta, pri čemer delež nezadržno narašča.

Mladostniki so ena najbolj ranljivih skupin za razvoj problemov povezanih z igrami na srečo. Domače in tuje raziskave kažejo, da je razširjenost problematičnega igranja iger na srečo med mladimi večja kot med odraslo populacijo. Številne raziskave kažejo, da se znižuje povprečna starost udeležencev v igrah na srečo, kar je povezano z njihovo aktivnostjo v najrazličnejših storitvah socialnega mreženja in prepletenostjo le-teh s ponudbo iger na srečo. Med celotno ponudbo iger na srečo so spletne igre

najhitreje rastoči segment ponudbe. Opazna je tudi nezadržna rast ponudbe nedovoljenih iger na srečo predvsem preko spleta. Elementi iger na srečo so vse pogostejše del video iger, ki so med mladimi vse bolj priljubljene. Podatki za Slovenijo kažejo, da je dosežena visoka stopnja dostopnosti in zasičenosti ponudbe iger na srečo. Kljub temu, da je igranje iger na srečo mlajšim od 18 let z zakonom prepovedano, ima zaradi dostopnosti in razpoložljivosti iger na srečo vse večji delež mladoletnih izkušnje z igranjem iger na srečo.

Skoraj prost dostop do spletnih iger na srečo (več tisoč spletnih strani) ter razširjenost in atraktivnost ponudbe v okolju, za katerega so značilne izoliranost igralca, anonimnost in odsotnost družbenega nadzora, so dejavniki, ki pripeljejo k razvoju težav in zasvojenosti z igrami na srečo in vodijo k številnim negativnim zdravstvenim, socialnim, čustvenim in drugim posledicam (predvsem pri mladih).

Igralništvo je tesno povezano s tveganimi vedenji, povezanimi s posameznikovimi zaznavami, prepričanji in stališči ter s škodljivimi posledicami za udeležence v igrah na srečo, družino, širšo skupnostjo in družbo nasploh. Raziskave kažejo na porast udeležbe v igrah na srečo in s tem povezanih tveganih vedenj,

Projekt sofinancira:

REPUBLIKA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA ZDRAVJE

predvsem med mladimi, posebej v zadnjih letih, tudi zaradi posledic širjenja virusa SARS-CoV-2. V tem obdobju je zaznana rast ponudbe iger na srečo, hkrati pa zmanjšanje možnosti nadzora nad ravnanjem in vedenjem mladih na spletu. Raziskave potrjujejo visoko prevalenco mladih v igrah na srečo tudi v post-covidnem obdobju. Adolescenca je obdobje intenzivnih bioloških, kognitivnih, socialnih in čustvenih sprememb, za katero je značilna povečana potreba po vznemirjenju in prevzemanju tveganj, zmanjšana sposobnost odločanja in osredotočenost na nagrade. Posledično je za to obdobje značilno tvegano vedenje, kot je kajenje, uživanje in zloraba alkohola in drog, tvegano spolno vedenje, prestopniško vedenje in igranje iger na srečo. Raziskave potrjujejo, da je problematično igranje iger na srečo mladih pogosto povezano z drugimi oblikami tveganih vedenj, tudi kaznivih dejanj.

UČINKOVITO ŠOLSKO OKOLJE IN NJEGOV VPLIV NA VEDENJE MLADIH NA PODROČJU IGER NA SREČO: PRIMER ŠVEDSKE

Sodobne raziskave o učinkovitih šolah poudarjajo ključno vlogo močnega in odločnega voditeljstva. Takšni vodje utelešajo namen svoje organizacije v vsem, kar rečejo in naredijo. Komuniciranje o namenu s predanostjo, odločnostjo in podrobnostmi je bistvenega pomena za namensko vodeno preobrazbo. Odločitve, sprejete z visoko ravno odgovornosti, odločnosti in empatije, imajo pozitiven in trajnosten učinek za vse deležnike - učitelje, učence, starše in druge. Pri tem je visoka učinkovitost šole tesno povezana z večjo uspešnostjo učencev, hkrati pa tudi z manjšo vključenostjo učencev v za zdravje tvegana vedenja. Vpliva tudi na manjšo verjetnost izostajanja učencev od pouka in manjšo verjetnost pojava medvrstniškega nasilja.

Čeprav je izsledkov raziskav o vplivu kontekstualnih šolskih razmer na vedenje mladih na področju iger na srečo razmeroma malo, te kažejo na njihov pomemben vpliv. Začasna izključitev dijaka iz šole po izsledkih raziskav negativno vpliva na njegovo igralniško vedenje, enak vpliv je zaznati tudi pri dijaki, ki se soočajo z relativno prikrajšanostjo.

Raziskava izvedena med 5.191 dijaki in 1.061 profesorji na Švedskem je pokazala, da lahko močno šolsko vodstvo pomaga preprečevati nagnjenost mladih k igranju iger na srečo

in s tem zmanjšuje z igrami povezana tveganja in negativne posledice, ki jih te prinašajo.

Rezultati raziskave do potrdili pomen kakovostne in učinkovite šole, saj nakazuje, da imajo lastnosti učinkovitosti na različnih ravneh šolske organizacije pomemben vpliv na preprečevanje neželenega vedenja med mladimi. Med pomembnimi ugotovitvami študije je tudi, da šolske okoliščine in pristopi vodstva kažejo na potencial tudi drugih in širše zasnovanih in na razmere v šoli usmerjenih intervencij na področju obvladovanja tveganj nezaželenih in nezdravih vedenj med mladostniki.

Intervencije, namenjene izboljšanju pogojev v šoli, imajo lahko večji vpliv na dolgoročni razvoj mladih kot intervencije, ki se osredotočajo samo na tiste dejavnike, ki napovedujejo en sam negativen vedenjski rezultat. Izboljšanje šolskega vodenja je tako lahko eden od načinov za spodbujanje ne le motivacije za učenje in šolski uspeh, temveč tudi zdravega vedenja med mladimi in pozitivnega dolgoročnega razvoja, ne glede na socialno-ekonomsko ozadje učenca in socialno-ekonomsko sestavo šolskega okolja.

Vir:
Olsson, G., Modin, B., in Brolin Läftman, S. (2021). Teacher-Rated School Leadership and Adolescent Gambling: A Study of Upper Secondary Schools in Stockholm, Sweden. *International Journal of Environmental Research Public Health* 2021, 18, 9660.